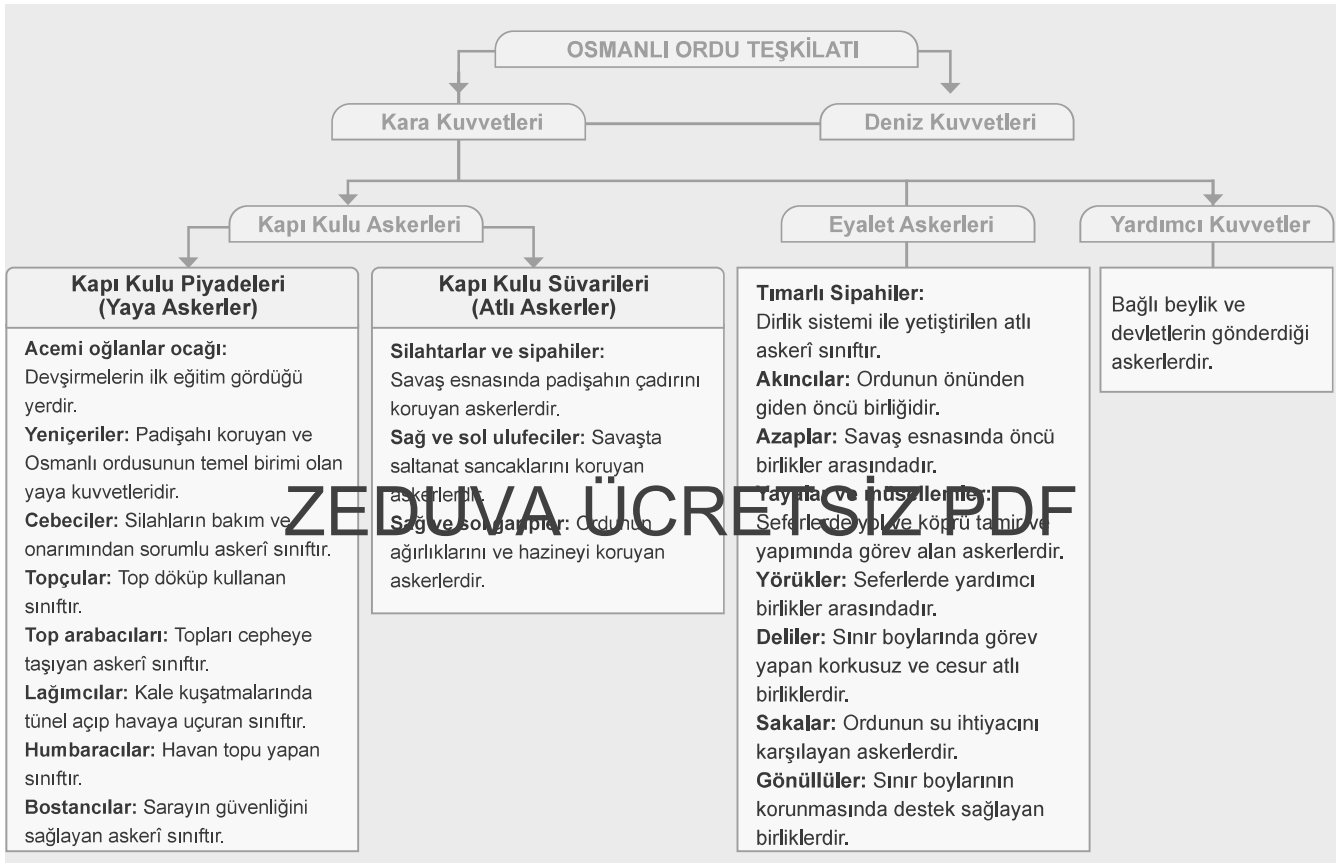

● BEYLİK DÖNEMİ'NDE OSMANLI'NIN ASKERİ GÜCÜ

- Osmanlı Beyliği'nin ilk savaşçı sınıfını, Osman Gazi'nin etrafında gaza ve ganimet amaçlı toplanan alplar ve gaziler oluşturmuştur.
- Bunlardan başka Beylik Dönemi'nde, **Ahiyân-ı Rûm** (Ahiler), **Bâcıyân-ı Rûm**, **Abdalân-ı Rûm**, **Gaziyân-ı Rûm** adlarıyla anılan zümrelere mensup kuvvetler de seferlere katılmıştır.

- Orhan Bey Dönemi'nde sınırların genişlemesi ile düzenli orduya ihtiyaç duyulmuştur. Fetihlerin devamı için gerekli olan ilk düzenli birlikler, Vezir Alâeddin Paşa ve Bursa Kadısı Çandarlı Kara Halil'in teklifleri doğrultusunda Bursa'nın fethinden sonra oluşturulmuştur.
- Bu doğrultuda “**Yaya ve müsellemler**” adıyla ilk düzenli ordu kurulmuştur.
- Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı ordusu genel hatlarıyla şu şekildedir:

● TİMAR SİSTEMİ

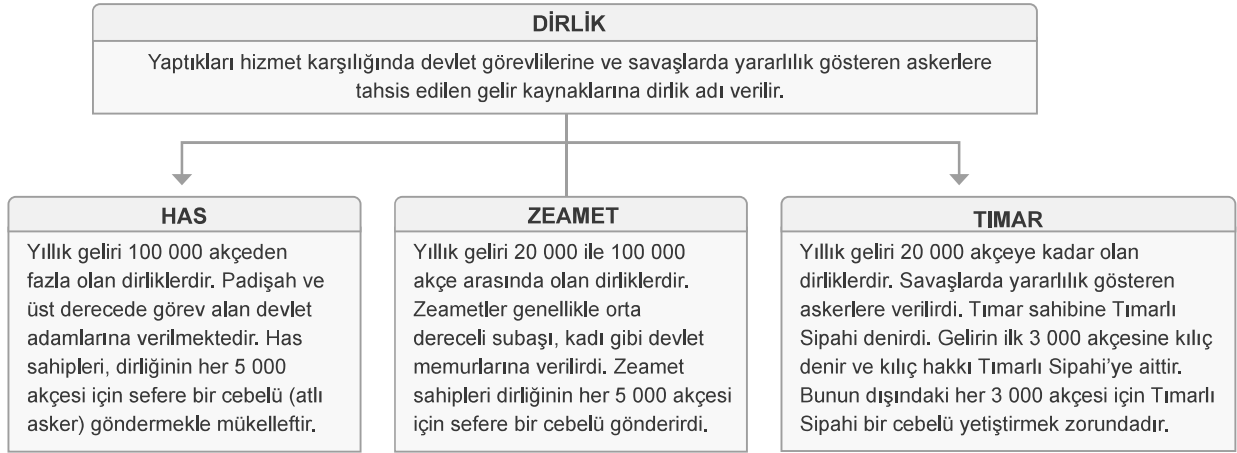
- Osmanlı Devleti, Anadolu ve Rumeli'deki arazilerini, Türk ve İslam devletlerinde uygulanan “ikta” sistemine benzer ve tımar adı verilen bir uygulamaya göre teşkilatlandırmıştır.
- **Tımar;** geçimleri veya hizmetlerine ait masrafları karşılamak üzere bir kısım asker ve memura, vergi toplama yetkisinin devredilmesi anlamına gelmektedir. Tımar sahiplerine ise “**ehli tımar** veya **Tımarlı Sipahi**” denilmektedir.
- Osmanlılarda devlete ait toprakların askerî ve idari amaçlarla devlet görevlilerine verilmesine dayalı tımar sistemi uygulamasına ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde başlanmıştır.

Tımar Sisteminin Uygulanışı

- Öncelikle Anadolu ve Rumeli'de fethedilen topraklar, devlete bağlı arazi olarak tapu tahrir defterlerine kaydedilmek suretiyle resmîleştirilirdi. Böylece bu araziler, “**mirî arazi**” yani devlet arazisi olarak adlandırılırdı. Daha sonra devlet, bu mirî arazilerin gelirlerini farklı büyüklükte parçalara ayırarak arazileri ilgili şahısların rütbe ve mevkilerine göre dirlik olarak verirdi.

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI**DEVLETLEŞME SÜRECİNDE**
SAVAŞÇILAR VE ASKERLERÜNİTE
9**Not**

Tımar sisteminde tımar sahiplerinin yetiştirdikleri her bir atlı askere **cebelü** adı verilmiştir.

Tımar Sisteminin Özellikleri

- Tımarlı Sipahi, toprak üzerinde yaşayan reayadan, devletin belirlediği vergiyi toplama yetkisine sahiptir. Ancak toprağın mülkiyeti devlete aittir. (Miri toprak)

Not

Dirlik sistemine göre toprağın mülkiyeti devlete aittir. Köylülerden toprağın işletim hakkı geri alınır ya da çiftbozan vergisi alınır.

- Tımarlı Sipahi; reayadan kanunnamelerde belirtilen oranlardan fazla vergi talep edemezdi. Ayrıca ürün olarak ödemesi gereken vergiyi nakit olarak alamaz veya ürün daha uzak pazarlara götürmesini köylülerden isteyemezdi.

Not

Tımar sisteminin denetlenmesi kadiya aittir.

- Tımar topraklarının devlet mülkü olması nedeniyle miras bırakılması, satılması, kiraya verilmesi, vakfedilmesi ve bağışlanması yasaktı.
- Tımar sahipleri, savaş zamanında hazırladıkları cebelülerle birlikte sefere katılırdı. Seferlere katılmayan sipahilerin dirlikleri ellerinden alınır.

Not

Osmanlı Devleti'nde, tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerde yapılan sayımlara "**tahrir**" adı verilir. Tahrir yapmanın esas amacı, eyaletlerdeki nüfus ve gelir kaynaklarını tespit etmek ve bunları devlet görevlilerine, şahıslara ve vakıflara hizmetleri karşılığında; maaş, mülk ve gelir olarak dağıtmaktır.

Tımar Sisteminin Faydaları

- Üretimde süreklilik sağlanmıştır.
- Hazineden para harcamadan hazır ordu kurulmuştur.
- Taşrada devlet otoritesi sağlanmıştır.
- Arazilerden elde edilen gelirlerle memur maaşları karşılanmıştır.
- Konargöçer Türklerin büyük ölçüde yerleşik hayata geçmesi sağlanmıştır.

Osmanlı Devleti tımar sisteminden idari, askeri, ekonomik ve sosyal alanlarda fayda sağlamıştır.

Tımarlı Sipahiler

- Tımarlı sipahiler Osmanlı ordusunun en önemli ve en kalabalık atlı kuvvetleri idi.
- Tımarlı sipahileri, has, zeamet ve tımar sahipleri besledikleri için devlete ekonomik yönden yük olmazlardı.
- Devletten maaş almaz, ganimet elde etmezlerdi.
- Tımarlı sipahiler bağlı bulunduğu bölgede reayadan vergileri toplarlardı. Tımarlı sipahilerin yıllık gelirleri, hizmet kıdemlerine göre bin ile yirmi bin akçe arasında olurdu.
- Tımarlı sipahiler, Türk ve Müslümanlardan oluşurdu.
- Aynı zamanda eyalet askerî sınıfında yer alan tımarlı sipahiler, bağlı oldukları alay beyinin kumandası altında sefere giderlerdi. Her alayda güvenlikten sorumlu olarak üç dört subaşı bulunurdu. Subaşıların barış zamanı en önemli görevleri, bulundukları bölgenin asayiş ve huzurunu sağlamaktı.
- Osmanlı Devleti sefere çıkmadan önce sefer emrini beylerbeylerine, beylerbeyleri sancak beylerine, bunlar da alay beylerine bildirirlerdi. Böylece tımarlı sipahilerin eksiksiz olarak, belirlenen yerde toplanmaları sağlanırdı.

● YENİÇERİLER VE DEVŞİRME SİSTEMİ

- ▶ Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçtikten sonra sınırların genişlemesine bağlı olarak mevcut askeri yapının yetersiz kalması üzerine hem batı yönünde ilerleyen fetihlerin devamlılığı hem de Osmanlı saltanatının korunması amacıyla daimî ve profesyonel bir asker ocağının kurulmasına karar verilmiştir.
- ▶ Bu amaçla **I. Murad Dönemi'nde, Kazasker Çandarlı Halil Paşa'nın** tavsiyesi doğrultusunda **pençik sistemi** ile **kapıkulu askerî birlikleri** kurulmuştur.

Not

Pençik sistemi: Osmanlı Devleti'nde, fethedilen bölgelerden alınan esirlerin 1/5'inin padişah hizmetine alınması anlamında kullanılıyordu. Türk İslam devletlerindeki **gulam sistemi**nin devamı niteliğindedir.

- ▶ Bu sisteme göre esirler arasından seçilenler, Anadolu'daki ailelerin yanına verilir ve burada Türk İslam âdet ve geleneklerini öğrenirdi. Daha sonra bu esirler, askerî eğitim için "**Acemi Ocağı**" adı verilen teşkilata alınırdı.

Not

İlk Acemi Ocağı **I. Murat** zamanında **Gelibolu'da** kurulmuştur.

- ▶ Osmanlı Devleti'nde, sınırların genişlemesine bağlı olarak asker ihtiyacının daha da artması ve savaş esirlerinin beklenen ihtiyacı karşılayamaması üzerine Balkanlardaki Hristiyan çocukları devşirme usulü ile Acemi Ocağı'na alınmaya başlanmıştır.

Not

Devşirme sistemi: Fethedilen yerlerdeki Hristiyan çocukların küçük yaşta alınarak yetiştirilmesiyle askeri ve idari alanlarda kullanılmasıdır.

- ▶ **Osmanlı Devleti'nde devşirme usulü uygulanırken dikkat edilen hususlar şunlardır:**
 - 8 yaş altı ve 20 yaş üstü devşirilemez.
 - Devşirilecek oğlanlar güzel, akıllı ve iyi huylu olmalıdır.
 - Bir bölgede en fazla 40 haneden birinden bir devşirme alınır; ailenin tek oğlu veya dul kadının oğlu alınamaz.
 - Evliler, Yahudiler ve Müslümanlar devşirilemez.
- ▶ Acemi Ocağı'nda dinî, ilmî ve askerî eğitimden geçirilen devşirmeler, "çıkma" veya "kapıya çıkma" adıyla Yeniçeri Ocağı'na alınırlardı.

Yeniçeri Ocağı

- ▶ Kapıkulu ordusu içerisinde önemli bir unsur olan yeniçeriler, ilk kez **I. Murat Devri'nde** bin kişilik bir birlik olarak kurulmuş, zamanla sayısı artmıştır.

- ▶ Merkezde bulunan bu ordu üç ayda bir "ulufe" denilen maaş alırdı.
- ▶ Yeniçerilerin askerlikten başka bir işle uğraşmaları yasaktı.
- ▶ Yeniçeri Ocağı'nın en büyük komutanı "yeniçeri ağası" idi.
- ▶ Yeniçeriler; eğitim, silah ve teçhizat bakımından dönemin disiplinli ve profesyonel ordusu niteliğinde idiler.
- ▶ Aldıkları eğitim ve disiplin sayesinde, dönemin diğer Türk devletleri ile Avrupa ordularından askerî güç ve teşkilat bakımından üstün konumdaydılar.

Yeniçeriler

- Devşirme sistemi ile oluşturulmuştur.
- Merkezde bulunurlar.
- Hristiyanlar içerisinde alınmıştır.
- Evlenmeleri yasaktır.
- Devletten maaş alırlar.
- Daimi, düzenli ordudur.

Tımarlı Sipahiler

- Tımar sistemi ile oluşturulmuştur.
- Taşrada bulunurlar.
- Müslüman Türkler içerisinde alınmıştır.
- Evlenebilirlerdi.
- Maaş almazlar, ihtiyaçları tımar sahibi tarafından karşılanır.
- Savaş zamanı orduya katılırlar.

